

**בבית המשפט המחויז בתל אביב יפו
שבתו כבית משפט לעניינים מינלאים**

- העותרות:**
1. בטאון עולם התורה הפלס בע"מ, ח.פ. 514796093
  2. עמותת משפט אמת וצדקה, ע.ר. 580646529
ע"י עוה"ד ד"ר רענן הר-זאב ו/או יונתן ברמן ו/או אורן אדלשטיין
ו/או שחר אבימור ו/או עידן וקשי ו/או עמוס לאור
ד"ר רענן הר-זאב, אדלשטיין, ברמן, עורך דין
רת' הבצל 32 (בנין A, קומה 5), תל-אביב
טל': 03-5601755 ; פקס : 03-6440595 ; טל': 03-5602225 , פקס : 03-6440595

ג א ד

- המשיבות:**
1. עיריית בני ברק
  2. הוועדה המקומית לתכנון ובניה בני ברק
רחוב ירושלים 58, בני ברק

עתירה מינלאית

מוגשת בזה עתירה מינלאית בה يتבקש בית המשפט הנכבד כדלקמן :

1. לקבע כי סירובה של המשיבה 1, עיריית בני ברק, לפרסם מודעות בעיתון שה המבקשת 1 מוציאה לאור (להלן: **עיתון "הפלס"** או **העיתון**) והימנעotta מלעשנותן אין כדי, ומהווים הפרה של חובותיה מכוח דין המשפט המינלאי ומכוון חוק איסור הפליה במקרים מסוימים ובכינסה למקומות ביוזר ולמקומות ציבוריים, תש"א-2000 (להלן: **חוק איסור הפליה**) ;
2. להורות למשיבה 1 לפרסם מודעות בעיתון **"הפלס"** כך שהיחס בין מספר המודעות שהיא מפרסמת בעיתון **"הפלס"** לבין מספר המודעות שהוא מפרסמת בעיתונים היומיים האחרים במגזר החרדי (**"יתד נאמן"**, **"המודיע"** ו**"המברר"**) יהיה תואם את היחס בין שיעור החשיפה של **עיתון "הפלס"** לבין שיעורי החשיפה של **עיתוני המגזר החרדי** האחרים ;
3. לקבע כי הנחיות המשיבה 2, הוועדה המקומית לתכנון ובניה בני ברק, לפיהן פרסום שתתיים מן ההודעות שפורסמו מבקשת הקלה או שימוש חורג לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965 (להלן: **חוק התכנון והבנייה**) יעשה בעיתונים **"המברר"**, **"יתד נאמן"** או **"המודיע"** בלבד והדרת **עיתון "הפלס"** מרישימת העיתונים בהם ניתן לפרסם הודעות כאמור, אין כדי ולהורות על ביטולו ;
4. להורות למשיבה 2 להכיר במודעות שיפורסמו בעיתון **"הפלס"** כפרסום לצורך סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה ;
5. להורות למשיבה 2 לכלול בטופס הדרישות לפרסום הודעות לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה הוראה לפיה ניתן לפרסם הודעה כאמור בכל עיתון יומי, ולהלופין להוסיפה את עיתון **"הפלס"** לרישימת העיתונים, שבהם ניתן לפרסם הודעה כאמור.

העתק טופס הדרישות מצורף ומסומן ע.1.

א. פתח דבר

1. עניינה של עתירה זו בהימנעותה של עיריית בני ברק מפרסום מודעות בעיתון "הפלס", עיתון שקוראיו נמנים על הציבור החרדי מהוזר הליטאי. זאת אף על פי שהיקף תפוצתו של העיתון אינו נופל, ואף עולה, על היקף התפוצה של עיתונים אחרים במרחב החרדי, שבהם מפרסמת עיריית בני ברק. למעשה, עיריית בני ברק מפרסמת בכל העיתונים היומיים במרחב החרדי – "יתד נאמן", "המבשר" ו"המודיע" – אך אינה מפרסמת בעיתון "הפלס", אף על פי שאין פער ממשוני בין שיעור החשיפה של עיתון "הפלס" לשיעורי החשיפה של היומונים "יתד נאמן" ו"המודיע" והוא אף גבוה מזה של "המבשר".
2. מעבר לכך, הוועדה המקומית לתוכן ובניה בני ברק קבעה רשיימה של עיתונים יומיים, שבהם יכולים מי שבקשים היהר לשימוש חריג או הקלות לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה לפרסום הודעות לציבור. ברשימה זו מופיעים כל העיתונים היומיים במרחב החרדי למעט עיתון "הפלס".
3. כפי שיפורט בהמשך, רקע הדברים עומד חרם שהטילו גורמים אחרים במרחב החרדי על עיתון "הפלס" בשל יריבות דתית, אידיאולוגית ופוליטית-מפלגתית, כמערכה שהוכרזה ע"י עיתון יريب המבקש להසל מתחילה עסקית. רקע הדברים עומד גם זיהויו של עיתון "הפלס" וציבור קוראיו עם מפלגת "בני תורה", שהיא מפלגת האופוזיציה היחידה במועצת העירייה בבני ברק.
4. המשיבה 1 מנצלת את שליטתה בכספי ציבור כדי להפלות את עיתון "הפלס" ואת קוראיו. הפליה זו היא חלק מחרם על העיתון, ובקשת לסייע לנישון פסול של גורמים כלכליים ופוליטיים המנסים ליצור דה-לגייטימציה של העיתון ושל ציבור קוראיו. ההפליה גורמת להדרת קוראי העיתון ממידע חיווני, פוגעת כלכלית בעותרת 1, פוגעת כלכלית בكورونאי העיתון (ונוכח השפעת חרם המודעות על מחיר העיתון) ופוגעת בחופש העיסוק של העותרת 1 באמצעות מתן יתרון כלכלי למתחזרות בה. המשיבה 2 מנצלת את כוחה השלטוני כדי לפגוע בעותרת 1 באמצעות הדרת עיתון "הפלס" מרשות העיתונים, שבהם מגישי בקשורת לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה יכולים לפרסום הודעה. כל אלה נעשים חרף העדרו של שני רלוונטי בין עיתון "הפלס" לעיתונים האחרים וחסר העדרו של שני רלוונטי בין קוראי עיתון זה לבין קוראי העיתונים האחרים.
5. ההתנהלות האמורה מஹה הפרה של חובות המשיבות הן מכוח המשפט המינחלי והן מכוח חוק איסור הפליה. חומרתה של ההתנהלות זו בולטת במיוחד במקרה העובדה שאין מדובר רק בפגיעה כלכלית קשה בעותרת 1 אלא גם בהבחנה פסולה הנשנית על בסיס שייכות לקבוצה דתית, השקפה והשתיכות מפלגתית. המשיבות עושות שימוש בסמכויותיהם כדי "לחסל חשובות" עם מי שנຕפס עביניהם כיריב פוליטי ואידיאולוגי, ולשם כך אין מיחסות לעשות שימוש בכספי הציבור, שהן מחזיקות בנאמנות לטובת כלל תושבי בני ברק. בכך יש לשים סוף.
6. נעמוד על הדברים בפירות.

ב. הצדדים להלן

7. העותרת 1 היא חברה בע"מ המוציאה לאור את עיתון "הפלס", עיתון שציבור קוראו נמנה על הציבור החרדי מהזרים הליטאי ומוזהה עם מפלגת "בני תורה", שהיא מפלגת האופוזיציה היחידה במועצת עיריית בני ברק.
8. העותרת 2 היא עמותה רשומה שחרטה על דגלת מאבק בהפליה, לרבות בדרך של מתן מידע ופרסומו. העמותה פועלת, בין השאר, לדאוג בכל דרך חוקית להשרת חרם המודעות שהוטל על עיתון "הפלס" על ידי גורמים המקורבים לעיתון "יתדאמן", חרם שבו משתתפות גם המשיבות.
9. המשיבה 1, עיריית בני ברק, היא רשות מקומית, שבה מרכז אוכלוסייה חרדיות בשיעור גבוה ושבה מתגורר חלק ניכר מקוראי עיתון "הפלס". המשיבה 1, כפי שנראה, לוקחת חלק בחרם המודעות שהוטל על עיתון "הפלס".
10. המשיבה 2 היא הוועדה המקומית למרחב התכנון המקומי בני ברק, כמשמעותו בסימן ג' לחוק התכנון והבנייה.

ג. על עיתון הפלס

11. עיתון "הפלס" הוא עיתון יומי המחלק בתשלום מדי יום לאלפי מנויים, שרבים מהם מתגוררים בעיר בני ברק. העיתון הוקם לפני כחמש שנים, כתוצאה מפילוג השקפת, דתי ומפלגתי הציבור הליטאי החרדי, כשהעיתון הפלס מייצג קבוצה דתית וקו השקפת שמרני הנאמן לגודלי ישראל, הרבה שך וצ"ל והרב אלישיב זצ"ל וממשיכיו דרכם, ומוזהה מפלגתי עם מפלגת "בני תורה".
12. רוב קוראי העיתון אינם נחשפים לאמצעי תקשורת אחרים. הם אינם קוראים עיתונים אחרים, אינם צופים בטלוויזיה ולאינם משתמשים באינטרנט.
13. עיתון "הפלס" הוא אחד מרבעה עיתונים יומיים המתפרסים הציבור החרדי. נוסף על "הפלס" מתפרסים הציבור החרדי העיתונים היומיים "המודיע", "המבשר" ו"יתדאמן". עיריית בני ברק מפרסמת מודעות בכל העיתונים, למעט עיתון "הפלס". פרסום בכל אחד מזו העיתונים היומיים, למעט "הפלס", אף מוכר על ידי הוועדה המקומית לתכנון ובניה בני ברק כפרסום בעיתון יומי לצורך חוק התכנון והבנייה (ראו נספח ע/ג הניל).
14. כמו כן קיימים במגזר החרדי חמישה עיתונים שבועיים – "مشפחה", "בקהילה" ו"יום ליום" הנמכרים בתשלום; ו"קו עיתונות" ו"מרכז העניינים", המחולקים ללא תשלום. בכל אלה עיריית בני ברק מפרסמת מודעות, אף על פי שכפי שנראה, שיורי התפוצה של רובם נמוכים משל עיתון "הפלס" (מעבר לכך יש עוד כמה עיתונים שבועיים קטנים של קבוצות הציבור החרדי, בעלי אחוזי חשיפה מזעריים).

15. מאז הקמת עיתון "הפלס" מנהל העיתון "יתד נאמן" מסע אגרסיבי נגד "הפלס", בניסיון לחסל את העיתון ולהשיג בלעדיות ומונופול בשוק העיתונות המזועד למגזר החרדי-ליטאי. זאת, כאמור, נוכח העובדה שעיתון "הפלס" קם על רקע פילוג אידיאולוגי, דתי ומפגמתי בצבא הליטאי-חרדי. מאז הקמת "הפלס" מתנהל נגדו מסע שיסוי על ידי תומכי "יתד נאמן", הכול, כפי שנראה, איזומים, חרמות ואף תקיפה אלימה של עורך עיתון "הפלס".
16. בכלל זה פורסמה בעיתון "יתד נאמן" קריאה להחרים את עיתון "הפלס" ובה אף נקראו משרדי פרטוס, חברות מסחריות וגורמים נוטפים דוגמת המשיבות להימנע מכל פרסום בעיתון. אנשי הפלג המזוהה עם "יתד נאמן" אף מאיצים על גופים מסחריים ומשרדי פרסום, כי הם עשויים להיפגע אם יפרסמו בעיתון "הפלס".
17. כך, למשל, ביום ז' באדר א' תשע"ד (7.2.2014) פורסם בעיתון "יתד נאמן" כרוז ובו קריאה לציבור שלא לפרסם בעיתון "הפלס" ולhidע את המפרסמים כי הם עשויים לתת יד לחילול שם שמיים אם יפרסמו בעיתון.
- העתק הכרוז שפורסם ב"יתד נאמן" ביום 7.2.2014 מצורף ומסומן ע/2.
18. מנכ"ל משרד הפרסום "אפיקים", המשמש כמשרד הפרסום של חברות רבות במגזר החרדי, הכריז באופן ברור שמשרד הפרסום נשמע לקריאה שפרסם "יתד נאמן" להטיל חרם מודעת על עיתון "הפלס". דבריו אלה באו לידי ביתוי, למשל, בראיוון מיום 15.11.2015 ברדיו "קול חי".
- העתק תמליל הרadioון עם מנכ"ל "אפיקים" מיום 15.11.2015 מצורף ומסומן ע/3.
- הקלטת הרadioון מצורפת על גבי תקליטור.
19. בראיוון עמו הבahir מנכ"ל "אפיקים" שמשרד הפרסום אינם מפרסם בעיתון "הפלס" מודעת של חברות העושות שימוש בשירותי משרד הפרסום, וזאת בשל החרם שהוטל על העיתון וכי הסיבה להבנה בין עיתון "הפלס" לבין עיתון "המבשר" היא על הראשן הוטל חרם ועל השני לא. מנכ"ל "אפיקים" אף הבhir שם הגורמים שהטילו את החרם יודיעו על הסרטנו, משרד "אפיקים" ישמח לפרסם בעיתון "הפלס" את לקוחותיו, משום שהדבר יגביר את היקף חיפשת המודעות ויסיע בהבאתו בפני קהל נוסף שאינוorchesh אליה. מנכ"ל משרד "אפיקים", כמו גם מנהלי משרדי פרסום אחרים, חזו על הדברים פעמים רבות.
20. על הפחד שזורעים אנשי "יתד נאמן" ועל אימתם של מפרסמים מפני תוכנות הפרסום בעיתון "הפלס" ניתן ללמידה גם מסדרה של איזומים וחרמות על גופים, שפרסמו מודעות בעיתון, ומסדרת התנצלויות והבהרות של גופים אלה.
21. פלג התומכים של "יתד נאמן" דואג להביא לידיית הציבור הרלוונטי את דבר קיומו של החרם באמצעות סיקור תקשורי, המבטיחה שככל מפרסם פוטנציאלי יחוש מאויים וייה מודע לכך שפרסום בעיתון "הפלס" עלול להזיק לו. כך, למשל, ביום 15.11.2015 פורסמו באתר "כיכר השבת" ידיעות, לפיהן התקיימים כינוס של עשרות תומכי "מאבק בהכרת משרדי הפרסום בעיתון

'הפלס"', בו נשא הרב אליהו פרויליך את הדברים הבאים כאזהרה כלפי מפרסמים שישקלו לשתף פעולה עם עתון הפלס:

"אני לא ייחס לומר שאנו ננסה לנוט מפרסמים גדולים במקש למשדי פרסום שלא משתפים פעולה, שלא נחשס לפעול בעניין זהה, לשם נתחי פרסום גדולים כאלה ממשדי פרסום ...".

העתיק הידיעות באתר "כיכר השבת" מצורפים ומסומנים ע/4-ו/5.

22. עוד על החשש הכבד של גורמים שונים מפני האיום המופעלים כלפי מי שיפר את חרם המודעות ניתן ללמידה, למשל, מידעה מיום 12.9.2016 באתר "בחדרי חרדים", שבה פורסם כי בעקבות פרסום של קופת חולים "כללית" בעיתון "הפלס", שוקלת הנהלת "דגל התורה" לקרוא לאלפי מבוטחים חרדים בקופה החולים לעזוב את הקופה. משרד הפרסום "אפייקס" מיהר להבהיר שאין להם יד בסיפור ושב��יכו מדבר ב"טעות של המפיק", ואילו סמכ'יל קופת החולים נפגש עם בכיריו הנהלת "דגל התורה" ומקורו גוזלי התורה כדי "למצוא מוצא שיבחרו הציבור כי יודה של קופת החולים לא הייתה במעל".

העתיק הידיעה מיום 12.9.2016 באתר "בחדרי חרדים" מצורף ומסומן ע/6.

23. כך גם ביום 2.12.2015 פורסמה באתר "כיכר השבת" ידיעה, לפיה "לאחר מאבק ממושך מסתמן ניצחון לממסד הליטאי בכך שהחרם על עיתון 'הפלס' ישאר ומשדי הפרסום לא ייכרו בעיתון 'הפלס' ביטאון תנועת בני תורה על ידי פרסום מודעות". כן נאמר כי "משדי הפרסום נכנעו בכך ללחץ הציבורי מצד אברכים ופעילים המזוהים עם תנועת 'דגל התורה' שאיימו לחחרים את המשדרים ואף לפגוע בהעברת לכוחות ולפיקח הבינו כי עדיף שלא לפרסם שם".

העתיק הידיעה באתר "כיכר השבת" מיום 2.12.2015 מצורף ומסומן ע/7.

ראו גם הידיעה באתר "בחדרי חרדים" מיום 2.12.2015 והידיעה באתר News1 מיום 3.9.2012 המצורפים ומסומנים בהתאם ע/8 ו-ע/9.

24. ההתנצלות לעיתון "הפלס" וקוראיו באה לידי ביטוי גם בהקשרים הנוגעים לחינוך החידי. ביום 19.5.2014 פורסם שרבנים בציבור הליטאי הקשורים לעיתון "ýtod na'am" קראו להורים שלא לשלוח את ילדיהם לlimeמודים בישיבות, שבחן ראש הישיבה קורא את עיתון "הפלס". עוד לפני כן, ביום 29.10.2013, פורסם שרבנים בציבור זה פרסמו שابرיך המוני לעיתון "הפלס" הינו "טובל ושרץ בידו".

העתיק הידיעות מימים 19.5.2014 ו-29.10.2013 מצורפים ומסומנים בהתאם ע/10 ו-ע/11.

25. על דרכי האIOS של מוסדות תורה וחינוך המזוהים כי ינקטו בסנקציות כלפי מי שקשורים לעיתון "הפלס", ניתן ללמידה גם, לדוגמה, מנוסחו של טופס ההרשמה לרשות הכללים "יששכר באוהליך" באורה"ק, בה נדרש אברך המבקש ללמידה בכלל ולקבל מלגת אברך לחותם על הצהרה שבאה יתחייב שלא להכנס לביתו עיתון הפלס.

העתיק טופס ההרשמה לרשות הכללים "יששכר באוהליך" באורה"ק מצורף ומסומן ע/12.

26. באמצעות מתן פומבי לחרומות באמצעות פרסומים בתקשות, תומכי "יתד נאמן" אף מshedrim את המסר לפיו החרים על עיתון "הפלס" באידי ביטוי גם בהקשרים צרכניים ורחבים יותר. כך, למשל, בעקבות פרסומים של רשות הרכבות "בר-כל" בעיתון "הפלס" פרסם ביום 19.8.2012 שהגרא"ח קנייבסקי הורה לקופות הצדקה של הציבור החזרי לנתק כל קשר עם הרשות, וכי נשקלים פיטורי של בעלי הרשות, הרבה מנהכים כרמל, מתפקידו בוועדת הדיוור של התנועה הליטאית בעקבות פרסומים אלה. בדומה, ביום 24.10.2012 פרסם שחותנות נכדו של הגרא"ח קנייבסקי הוועתקה מאולם השיך לאיש עסקים שפרסם בעיתון "הפלס".

העתק הידיעות מימים 24.10.2012 ו-19.8.2012 מצורפים ומסומנים בהתאם ע/13 ו-ע/14.

27. לאחרונה, בחודש דצמבר 2016, לאחר שחברת "טעמן" פרסמה בעיתון "הפלס" מודעת פרסום לשמן זית, פרסום מודעה הקוראת להחרים את מוצרי החברה.

העתק המודעה הקוראת להחרים את מוצרי חברת "טעמן" בחודש דצמבר 2016 מצורף ומסומן ע/15.

28. ההסתה המתמשכת נגד עיתון "הפלס" וקוראיו אף הובילו לאלימות פיזית קשה נגד עורך עיתון "הפלס". ביום 21.12.2012 הותקף עורך עיתון "הפלס", נתן גروسמן, על רקע הסכסוך עם "יתד נאמן". בעקבות התקיפה הוגש ביום 13.6.2013 כתב אישום נגד התוקף, חיים פרלשטיין. בגין הדין שניינו בעניינו, לאחר שהודה בעובדות כתב מתוקן, נכתב:

"המתלונן, נתן גROSMAN, ייסד עם אחרים עיתון חדש בשם 'הפלס' המתחרה בעיתון 'יתד נאמן' בו עבד המתלונן קודם לכן. הדבר הוביל לסכסוך מתחש בין פליגים שונים הציבור הליטאי המזוהים עם העיתונים המתחרים.

במועד מסויים לפני יום 21.12.2012 סיכם הנאש עם אדם נוסף כי יבצע פעולות הפלדה ואיום כלפי המתלונן, לשם כך השנאים התקשו לבתו של המתלונן לוודא שעת חזרתו. בתאריך 21.12.2012 בשעה 00:01 נכנס המתלונן לחדר המדרגות שבביתיו בשכונת בית וגן בירושלים, הנאש המתין לו, פנה אליו בתואנה כלשהי ואז הגיע מהצד האדם הנוסף כשהוא רעל פנים, התקרוב למTELONן שניסה לבסוף, אך האדם הנוסף החל לתקוף את המתלונן, להכות אותו בראשו עם חפץ. המתלונן החל לדמס, ניסה להתגונן, והאדם הנוסף המשיך להכותו. המתלונן ניסה לצעק ולברוח אך מעז. ... בתוצאה מעשי השנאים נגרמו למTELONן חתכים בראשו ושבר באכבע כף יד שמאל.

...

הנאש הסביר לשירות המבחן כי את העבירה ביצע על רקע פיצול בישיבה ובזום הליטאי, מאבק בין פליגים שונים וכי יצא לפעולה כנגד המתלונן ללא שהתכוון לפגוע בו פיסית.

...

למתלונן נגרם נזק של ממש, בראשו נגרמו שריטות וחתכים, אכבעו נשברה. הסיבות שהביאו לביצוע העבירה קשורות לסכסוך רחב שהוזכר בחלק הכללי של כתב האישום (מאבק בין פליגים הציבור הליטאי)."

ת"פ (י-ם) 13-01-8579 מדינת ישראל נ' פרלשטיין (נבו, 7.10.2013).

העתק כתוב האישום בת"פ (י-ם) 13-01-8579 מיום 13.6.2013 מצורף ומסומן ע/16.

העתק גור הדין בת"פ (י-ם) 13-01-8579 מיום 7.10.2013 מצורף ומסומן ע/17.

29. למסכת האיומים יש להוציא מכתבים שקיבלו מנויי עיתון ה"פלס" בשנת 2012, לאחר פתיחת העיתון, שם נדרשו לבטל את מנוייהם. במסמך נכתב נכט שהעיתון "גורם למחלות" וכי "מדובר בהצלת חיים, אף אם חולמים במחלות קשות ואין בית שאין בו מת, מי שמחזיק בעיתון הפלס אין רפואה למכתו".

ראו בעניין זה העתק הידיעה באתר "כיכר השבת" מיום 9.10.2012 המצורף ומסומן ע/18.

30. את החומרה עיתון "הפלס" יש לראות בהקשר המלא. אין מדובר רק בחרם על גופו עסקיו. חרם המודעות הוא חלק מסכסוך רחב יותר על רקע אידיאולוגי, דתי ומפלגתי בין קבוצות שונות בתוך הציבור היהודי הליטאי, והוא חלק מהתנכלות סדרתית ומתמשכת כלפי הציבור הנמנעה על קוראי הפלס. החרם הוא אפוא חלק ממשע רחב יותר של הסטה נגד ציבור זה, רדייפתו והתנכלות לו.

31. כפי שראינו, מסע התנכלות זה כולל סילוק תלמידים מישיבות אם הסתבר שהם קוראים את עיתון "הפלס", והטלת חרומות על עסקים המפרסמים בעיתון.

32. להשלמת התמונה יצוין כי על רקע כל האמור כמה מהאה רחבה בקרב קבוצת מיעוט זו. חלק מן המהאה בא לידי ביטוי בפניות של חלק מבני ובנות הציבור באמצעות טלפונים ושליחות פקסים למפרסמים המשתתפים בחרם על עיתון "הפלס". בהקשר זה יצוין שלטענת המוחים מדובר באקט לגיטימי של חופש הביטוי וחופש המהאה, אך לנוכח המהאה, וכחלהן מן הניסיון לדכא אותה, הוגשו לפני כשבתיים תלונות במשטרת נגד אחד מקוראי העיתון, שקרה בפומבי במקרים מסוימים הוגש נגד כתב אישום, וההליך הפלילי בעניינו עודנו תלוי ושל עובדים בהם. לפני כשבתיים הוגש נגד כתב אישום, וההליך הפלילי בעניינו עודנו תלוי ועומד. עוד יצוין כי בחודשים האחרונים נפתחה תיקה נגד שניים מעובדיו הוברים של העיתון, וזאת בחשד לפיו היו מעורבים במקרה. לטענת אווה הדידי העיתון מדובר בפעולות השתקה יזומות שנעושו ביוזמת ירייבים עסקיים ופוליטיים ונועד לפגוע בזכות המהאה.

33. יובהר בהקשר זה כי העיתון אינו מעורב במקרה, כי העיתון מעולם לא קרא למחות בנסיבות פניה למפרסמים, כי עדמת העותרות היא שככל מקרה אין במקרה שהתקיימה בעניין זה משום עבירה פלילית, וכי אפילו אם חלק מן השיחות שהתקיימו על ידי מי מקוראי העיתון יכולות היו לעלות כדי עבירה פלילית של הטרדה, הרי שמדובר היה בעבירה של מבצע שיחת הטלפון בלבד וב>Showdown¹⁴ לא של העיתון ועובדיו. העיתון לא התריד מפרסמים טלפוניים ואך לא קרא לקוראיו למחות נגד מפרסמים. לעומת זאת, הכרז שפורסם ב"יתד אמן" ביום 7.2.2014 (נספח ע/2 הנ"ל) כלל קריאה ברורה, מפורשת ופומבית, בה נתקבקש הציבור להתקשר למפרסמים ולהזהירם שלא לפרסם בעיתון הפלס.

34. הדברים בעניין זה נאמרים למלחה מן הצורך ורק על מנת להציג תמונה מלאה בפני בית המשפט. זאת מושם שככל מקרה, טענות בדבר הטרדות מצד קוראים מסוימים של העיתון אין יכולות להצדיק חרם הקיים מיום הראשון של העיתון וmbיא לשילת זכותה של אוכלוסייה שלמה להיחשף לפרסומים של עיריות בני ברק.

ד. החרמת עיתון "הפלס" וציבור קוראיו על ידי עיריית בני ברק

35. כאמור, העיר בני ברק היא עיר שרוב אוכלוסייתה חרדיות. תושבי בני ברק משתמשים לכמה זרמים וקבוצות. רבים מהם משתמשים מגזר החרדיו-ליטאי של קוראי עיתון "הפלס", ודבוקים בcult הדתי וההשכפתי של גודלי ישראל, הרב שך ז"ל והרב אלישיב ז"ל ושל הרב שמואל אוירבן, ומזהווים עם מפלגת "בני תורה".

36. מועצת העיר בני ברק מרכיבת שלוש סייעות מפלגתיות המונאות את חבריהן של שלוש רשימות שהתמודדו בבחירות המוניציפאליות שהתקיימו בשנת 2013. שתיים מן הסייעות – סייעת "הרשימה התרבותית המרכזית" (המזוהה עם יהדות התורה ועם העיתונים "יתד אמן", "המודיע" ו"המשבר") ורשימת ש"ס – הם חברות הקואליציה. חברי הסיעה השלישית, סייעת "בני תורה", הם חברי סייעת האופוזיציה היחידה במועצת העירייה. כאמור, עיתון "הפלס" וקוראיו מזוהים עם מפלגת "בני תורה".

37. עיריית בני ברק, כמו כל רשות מקומית, מפרסמת הודעות רבות בעיתונות, שטטרתן העיקרית היא מסירת מידע לתושבי העיר. על התקף הפרסומים של עיריית בני ברק בעיתונות החרדית ניתנן ללמידה מנותנים שהופקו על ידי חברת "יפעת", העוסקת בניתוח ועיבוד מידע עסקי ותקשורתי, ביחס לפרסומי עיריית בני ברק מיום 1.1.2013 ועד יום 7.6.2017.

העתק קובץ אקסל של נתוני "יפעת" אודוט פרטימי עיריית בני ברק מיום 1.1.2013 ועד יום 7.6.2017 מצורף ומסומן ע/19.

38. כפי שניתן לראות בקובץ המצורף, עיריית בני ברק פרסמה בתקופה זו 2027 מודעות בעיתונות החרדית בשלל סוגיות שיש להן חשיבות רבה לתושבי העיר. העירייה מפרסמת, בין השאר, הודעות בנושא ארנונה, הודעות אודות אירועים, הופעות וירידים שהיא מקיימת, הודעות של תאגיד המים הירושני אודות שירותים, תקלות ותשלים, הודעות חשובות של אגף התברואה (למשל אודות היררכות לחג הפסח), הודעות של האגף לשירותים חברתיים (למשל אודות קורסים שהעירייה מספקת), הודעות של אגף התשתיות והפיתוח (למשל אודות תקלות ואודות עבודות תשתיית), הודעות של המכון להכשרה מנהות הורים וייעוץ חינוכיות, הודעות של אגף החינוך (למשל אודות קורסים ואודות הרשמה ללימודים), הודעות המיעדות לגימלאים, הודעות אודות רישום למשפחותונים ולקיינוט לילדיים, הודעות אודות פרסים שהעירייה מעניקה, הודעות אודות חופים נפרדים לשימוש הציבור, הודעות בטיחות, ועוד.

39. לכל ההודעות החשובות הללו אף קוראי עיתון "הפלס" בני ברק אינם נגישים.

40. כאמור, במהלך תקופה זו פורסמו 2027 מודעות של עיריית בני ברק בעיתונים החרדיים. אף לא אחת מהן פורסמה בעיתון "הפלס".

41. המידע המופיע בטבלת האקסל המצורפת הוא מידע גולמי לגבי כל אחת ואחת מן המודעות שפורסמו. ניתוח המידע מציג את התמונה הבאה ביחס לפרסומי עיריות בני ברק באربעת העיתונים היומיים במגזר החרדי:

סה"כ	עד 2017 (עד 7.6.2017)	2016	2015	2014	2013	
יתד נאמן	120	15	16	23	19	47
המבשר	116	18	15	30	18	35
המודיע	236	20	17	20	23	37
הפלס	0	0	0	0	0	

42. כפי שעה מה הנתונים הගולמיים המצורפים לעיל, גם בעיתונים השבועיים עיריות בני ברק מפרסמת. רק בעיתון "הפלס" היא בחרה שלא לפרסם את מודעותיה.

43. כפי שעה מנספח ע/1 הנ"ל, הדברים נכונים גם ביחס לפרסום מודעות לפי חוק התכנון והבנייה. כידוע, פעולות מסוימות, כמו בקשה לשימוש חורג או להקלת, דורשות שהמבקש עצמו יפרסם מודעה לצורך ידוע הציבור בדבר הזכות להגיש התנגדות. בטופס שמחלקת עיריית בני ברק למי שמגישים בקשה כזו, נקבע מה הם העיתונים היומיים שבהם יכול מבקש החיתר או ההקללה לפרסם מודעה על מנת לצאת ידי חובת הפרסום. בטופס נקבע כי יש לפרסם מודעות בשניים משלשות העיתונים היומיים "יתד נאמן", "המודיע" ו"המבשר". עיתון "הפלס", חרף היותו עיתון שרבים מתושבי בני ברק קוראים, אינו מופיע בראשימה זו.

44. על שיעורי החשיפה של עיתון ה"פלס", בהשוואה לעיתונים האחרים במגזר החרדי, ניתן למלמד מסקרי חברת "קנטאר מדיה מחקרי TGI" (להלן: TGI), שהיא החברה היחידה בישראל המספקת נתונים אודוט צרכת עיתוניים. נקיים ונכין שסקר TGI הוא סקר המזמין וממומן על ידי משרדיה הפרסום ומטרתו לשמש בסיס לקבלת החלטות בעניין פרסום על בסיס שיעורי החשיפה של הציבור לאמצעי התקורת השונים. משרדיה הפרסום ורוב החברות המפרסמות מtabססים על נתונים סקר זה, וגם לשכת הפרסום הממשלתית (לפ"מ) משתמשת בו כדי להחליט היכן לפרסם.

45. כך, למשל, בשנת 2014 החליט שר הפנים על בסיס נתונים TGI מי ייחשבו לעיתונים הנפוצים ביותר במדינה לצורך פרסום הודעות סטטוטוריות בענייני תכנון ובניה.

העתקהן של כתבות בדבר ביטוס החלטות שר הפנים בעניין זה על נתונים TGI מצורף ומסומן ע/20.

46. נתונים TGI עליה מגמה עקבית לפיה בין ארבעת היומנים החרדים, הפלס הינו השלישי ברמת החשיפה, ללא פער משמעותי ממידת החשיפה של היומנים הוותיקים. כך, למשל, בסקר האחרון שפורסם ביום 30.8.2017 ואשר סוקר את התקופה שבין חודש יולי 2016 ועד חודש יוני 2017, שיעור החשיפה למהדורה היומית של עיתון "הפלס" במגזר החרדי עמד על

13.7%. כאמור, וכך שניתן לראות בקבצי הנתונים, מדובר בשיעורי חשיפה גדולים יותר מאשר שיעורי החשיפה של עיתונים אחרים במגזר החרדי, שבהם עיריות בני ברק מפרסמת.

47. מנתוני TGI עולה בבירור כי שיעורי החשיפה של "הפלס" גבוהים מ אלה של העיתון היומי "המברש" בימי חול, וכפоловים משיעורי התפוצה של "המברש" בימי ו'. באשר לעיתונים המתפרסמים בסופי שבוע – שיעור החשיפה של "הפלס" הינו לעומת ארבעה שיעורים החשיפה של "יום ליום" ובוגה משמעותית מזוה של עיתונים נוספים שבהם עיריות בני ברק מפרסמות. נתונים אלה באים לידי ביטוי בסקר האחרון, ומגמה זו עקבית בסקרים של שנים קודמות.

העתק נתוני TGI בוגר לחשיפה לעיתונות במגזר החרדי מצורף ומסומן ע/21.

48. הדרתתו של עיתון "הפלס" הן מרישימת העיתונים, שבהם מפרסמת עיריות בני ברק מודעות, והן מרישימת העיתונים שבהם מתירה הוועדה המקומית לתכנון ובניה לפרסם הודעות, פוגעת חוץ בעיתון "הפלס" והן בקוראיו. היא פוגעת בעיתון "הפלס" בכך שהיא מתייחסת אליו כאל עיתון מנודה ובלתי לגיטימי וכן מונעת ממנו הכנסתות פוטנציאליות. היא פוגעת בזיכרון קוראי עיתון "הפלס", משום שכזכור שורבו אינם צורך אמצעי תקשורת אחרים, נמנע מהם מידע שמספרסת העירייה ונמנע מהם מידע אודות הלכתי תכנון ובניה.

49. יצוין כי בשנים האחרונות הצביעו עדויות לכך שאין מדובר בהימנעות מקרים או אקראיות הנובעת מחוסר תשומת לב או מחדל רשלני של העירייה. המשיבות פועלות בעניין זה בכוננות מכון. מדובר בהתנהלות שהיא חלק ממשע ההדרה והרדיפה הרחבה יותר של עיתון "הפלס", של קוראיו ושל מפלגת "בני תורה" על רקע השתייכותם המפלגתית, השתיכותם הקבוצתית-דתית והשकפותם.

50. כך, למשל, ביום 15.2.2015, שוחחה גבי חיה פפנהיים, מנהלת השיווק של עיתון "הפלס" עם שריה, מזכירתו של הרב ישראל דרגנר, ראש מטה ראש עיריית בני ברק. בשיחה זו, שהוקלטה על ידי גבי פפנהיים, ביקשה גבי פפנהיים שעיריית בני ברק תתחיל לפרסם מודעות גם בעיתון "הפלס".

תמליל השיחה מיום 15.2.2015 מצורף ומסומן ע/22.

הקלטת השיחה מצורפת על גבי תקליטור.

51. בשיחה זו הסבירה מזכירת ראש המטה:

"אנחנו מפרסמים מבחינתנו בשלושת העיתונים יתד המודיעع והמברש, כרגע אין שינוי לשינויו ועוד"

ובהמשך הסבירה:

"יכון להציג אני לא מאמינה שהCHANGE שינוי בנושא זה לא יפתחו את הדבר הזה כי ברגע שאנחנו פותחיםפה את יודעת כמה הנושא הזה רגש אני לא צריכה

לספר לך, אנחנו לא נכנסים לזה לא לכואן ולא לכואן מבחןינו ממשיכים כרגע
כפי שהיה בשנים האחרונות".

52. גם פניות של תושבי בני ברק קוראי "הפלס" זכו לשובות דומות.

53. כך, למשל, הרב משה אינדורסקי, תושב בני ברק, פנה אל נציבות תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה בתלונה על כך שלא מתפרסמות מודעות על עיריות בני ברק בעיתון "הפלס". הנציבות הפנה את הרב אינדורסקי אל העירייה. בעקבות זאת פנה הרב אינדורסקי ביום 26.3.2014 אל הרב אברהם טננבוים, מזכיר העירייה ודוברה, והلين על כך שהעירייה מנעה מפרסום בעיתון "הפלס", ובאופן זה מנעה מידע חיוני מתושבי העיר הקוראים את העיתון.

העתק פנית הרב אינדורסקי ביום 26.3.2014 אל מזכיר עיריית בני ברק מצורף ומסומן ע/23.

54. ביום 31.3.2014 השיב מזכיר העירייה לפנית הרב אינדורסקי, ומסר שבקבות מצבה הכספי נאלצה העירייה לצמצם בפרסום באופן ניכר, וכי גם כאשר מתפרסמות מודעות מטעם העירייה הן מתפרסמות בעיתונים הוותיקים וב的日子里 התפוצה הגדולה יותר. בכתבו של הרב אינדורסקי גם נטען שבמשך זמן ממושך לא פורסמו מודעות בעיתון "המבשר" וזאת עד להתבסותו בתחום העיתנות ולהגדלת תפוצתו.

העתק תשובה מזכיר העירייה ביום 31.3.2014 מצורף ומסומן ע/24.

55. יצוין כי לשובה זו אין כל יסוד. כפי שהראינו לעלה, עיריית בני ברק המשיכה לפרסם גם בשנים האחרונות אלף מודעות. מכל מקום, גם צמצום היקף המודעות אינו יכול להצדיך החרמת עיתון אחד בעוד העירייה מפרסמת בשאר העיתונים. כל התקציב הוא מוגבל, ובתקציב המוגבל יש לעשות שימוש שוווני, כפי שנפרט בהמשך. עובדת היוטו של התקציב מוגבל אינה יכולה להצדיק מניעת מידע מגזר מסוים באוכלוסייה ואינה יכולה להצדיך הפליה של עיתונים מסוימים על פני אחרים ואוכלוסיות מסוימות על פני אחרות.

56. בכך יש להוסיף, כי בנוסף לדברו בתשובה של מזכיר העירייה, העירייה החלה לפרסם זמן קצר לאחר הקמת עיתון "המבשר". עיתון "המבשר" הוקם בשנת 2009, וכבר בשנה זו החלה העירייה לפרסם בו מודעות, כפי שמלמדים נתוני חברות "ייפעת".

העתק נתוני "ייפעת" אודות רטימי עירייה בני ברק בעיתון "המבשר" בשנת 2009, שנת הקמתו, מצורף ומסומן ע/25.

57. נכון האמור פנה הרב אינדורסקי פעמיים נוספת אל נציבות תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה. בمعנה לפניו אל הנציבות השיבה עיריית בני ברק ביום 15.9.2017 לנציבות.

העתק תשובה עירייה בני ברק ביום 15.9.2014 מצורף ומסומן ע/26.

58. בתשובה זו ציינה העירייה כי "מידע עירוני רלוונטי מסווק לתושבי העיר בצורה מלאה ובאופן בו אין איש המודר ממנו". העירייה השיבה ביחס לטענות להפליה לפי חוק איסור הפליה כי "שירות הציבור" (= מתן אינפורמציה) מסווק לכל תושבי העיר, כמובהר, ואין כל הפליה

בהתפקתו". עוד נטען בתשובה כי חוק איסור הפליה עוסק "באאי אספקת שירות למזר מסויים, על רקעם המפורטים בחוק" וכי "הדבר אינו כך במקורה שלפנינו".

59. כפי שניתן לראות, במכבת זה, לא הסבירה העירייה כיצד היא מספקת את המידע לכלל תושבי העיר, כאשר מי שאינו קוראים את עיתון "הפלס" אינם נחשפים למידע שהוא מפרסמת, אלא טעונה על דרך הסתמס שכולם מקבלים את המידע. במכבתה העירייה אף הכירה בכך שמתן מידע הוא "שירות ציבורי" כמשמעותו בחוק איסור הפליה.

60. לאחר פניות נוספות, שאינן מצויות בידי העותרות, השיבה נציגות תלונות הציבור ביום 12.5.2015 כי תנאי לבירור תלונה בנציגות הוא ש"המעשה שעליו התלונה פגע במישרין במתלון". נציגות שירות המדינה הוסיפה כי נוכחות תשובת עיריית בני ברק ונוכחות העבודה שהרב אינדורסקי לא הציע על מקרה קונקרטי של אי פרסום מידע שבקבותו הוא נפגע אישית, הנציגות לא מצאה מקום להתערב בעניין.

העתיק תשובה נציגות שירות המדינה מיום 12.5.2015 מצורף ומוסמן ע/27.

61. הנציגות, כפי שניתן לראות מתשובתה, לא בדקה לגופו של עניין אם עיריית בני ברק מפללה את עיתון "הפלס", אלא דחתה את התלונה "על הספר" נוכח טענה כי הרב אינדורסקי לא הציע על פגיעה אישית קונקרטית בו עצמו.

62. מועצת עיריית בני ברק אף סירבה לקיים דיון לגופו של עניין בטענות בעניין היחס המפללה כלפי עיתון "הפלס", כפי שניתן לראות מפרוטוקול הישיבה שהתקיימה במועדת העירייה ביום 26.2.2015.

העתיק פרוטוקול ישיבת מועצת עיריית בני ברק מיום 26.2.2015 מצורף ומוסמן ע/28.

63. כפי שניתן לראות בעמ' 10-12 לפרטוקול, הרב משה שלום מלacci, חבר המועצה וחבר סיעת האופוזיציה "בני תורה", ביקש להעלות לסדר יומה של המועצה את העניין. כפי שעוד ניתן לראות, חברי הקואלייציה, ובפרט ראש העירייה, הרב חנן זיירט, ניסו בצוරה כמעט אלימה להשתיק את הרב מלacci ולמנוע עדו מדבר באמצעות הטלת מגבלות שאין להן יסוד בדיון ולהשתיקו. הרב מלacci ציין שהוא מבקש להעלות שני נושאים לסדר היום, אך ראש העירייה מסר לו שהוא מוגבל לנושא אחד בלבד, ואחר הרב מלacci התעקש שזכותו לבקש להעלות שני נושאים לסדר היום, ראש העירייה אישם לפזר את הישיבה בעלי לשם עף אחת מבקשותיו של הרב מלacci. רק בעקבות התעקשות הרב מלacci התאפשר לו לבסוף להעלות (בקצחה) את שני הנושאים.

64. לאחר שהתאפשר לו לדבר, הרב מלacci הסביר שעיריית בני ברק מפרסמת מודעות בכל העיתונים היומיים החרדים – "יידנד אמן", "המודיע" ו"המבשר" – אך נמנעת מפרסום בעיתון "הפלס". זאת חרף העובדה שלפני נתוני TGI היקף התפוצה של עיתון "הפלס" גדול משל "המבשר", וחסר העבודה שבסופו שבוע מדווח בעיתון החradi בעל היקף התפוצה הגדל יותר. הרב מלacci אף הוסיף כי בשל כך ידיעות בדבר תשלוםם עירוניים, ארנונה וכיוצא באלה אינם מובאים לדיון קוראי "הפלס".

65. ראש העירייה, הרב זיירט, השיב בקצרה ש"ימיליאת המועצה לא דנה בפרסומים ולא דנה בדברים האלה" וביקש להסיר את נושא מעל סדר היום של המועצה. רוב חברי המועצה תמכו בהצעה להסרה את הנושא מעל סדר היום ובזאת הסתיים הדיון בעניין.

66. מכל האמור עולה שאין מחלוקת לגבי העניין העובדתי המרכזי העומד בסיס עתירה זו – המשיבות אינן מפרסמות בעיתון "הפלס" ואין מקובלות פרסום בעיתון זה כפרסום המקים את חובת הודעה לפי חוק התכנון והבנייה. אף אין מחלוקת כי המשיבות מפרסמות בכל יתר העיתונים היומיים ובכל יתר העיתונים השובעים. זאת אף על פי שהיקפי התפוצה של העיתונים השונים ושל עיתון "הפלס" אינם מצדיקים הבחנה כזו.

67. ביום 9.7.2017 פנתה העותרת 1 באמצעותה אל ראש העירייה וכן אל היישר המשפטיה אלה ואל מברכת העירייה. בפניה זו עמדה העותרת 1 על הפסול שבഫלה כלפי והודיעה שככל שהפניה לא תיענה בתחום 14 ימים, ינקטו הליכים משפטיים.

העתק פנויות ב"כ העותרים מיום 9.7.2017 מצורף ומסומן ע/29.

68. המשיבות בחרו להתעלם מן הפניה, ומכאן עתירה זו.

ה. הטיעון המשפטי

69. הימנעותה של העירייה מפרסם מודעות בעיתון "הפלס" בשעה שהיא מפרסמת מודעות בכל יתר העיתונים היומיים וכן בשבועונים אינה כדין. כך גם הדרת העיתון וקוראיו ממודעות התכנון והבנייה.

70. זו תהיה דרך הילוכנו במסגרת הטיעון המשפטי:

א. ההימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהויה הפרה של חובת עיריות בני ברק מכוח החוק המחייב המינהלי לנוכח בשווין בין עיתונים בהקצת משאבים ציבוריים;

ב. ההימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהויה הפרה של חובת עיריות בני ברק מכוח החוק המחייב המינהלי לנוכח בשווין כלפי אוכלוסיות קוראים שונות במתן מידע;

ג. ההימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהויה הפרה של חובה העירייה לפי חוק אישור הפליה;

ד. ההימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהויה הפרה של חבות עיריות בני ברק מכוח חוק יסוד: חופש העיסוק;

ה. הדרת עיתון "הפלס" מרשות העיתונים שבהם ניתן לפרסם הודעות לפי חוק התכנון והבנייה מהויה הפרה של חובת המשיבה 2 לנוכח בשווין וונשית תוך חריגה מסמכות.

71. נעמוד על הדברים בהרחבה.

ה.1. הפרת החובה לנוהג בשוויון בין עיתונים בהקצת מושבים ציבוריים

72. כפי שהראינו, עיריית בני ברק פרסמה דרך קבע בשלוש העיתונים היומיים האחרים במרחב החרדדי, "יתד נאמן", "המודיע" ו"המברש". עיתון "הפלס" הוא העיתון היומי היחיד שבו היא אינה פרסמת את מודעותיה. זאת אף על פי שתוני TGI מלמדים שישורי התפוצה של עיתון "הפלס" גבוהים משל עיתון "המברש" וקרובים לשני היומונים האחרים. כמו כן עיריית בני ברק פרסמת מודעות בשבועונים היוצאים לאור בימי שישי, ששיעור התפוצה של כל אחד מהם נמוך מזה של עיתון "הפלס" ביום שישי.

73. בהתאם לדין כל רשות מינהלית, ובכלל זה הרשותות המקומיות, חייבת לעשות שימוש שוויוני בכספי הציבור המוחזקים בידייה בנאמנות (ראו, למשל, בג"ץ 10285/04 **עמותת מועדון כדורים נשים עירוני נ' עיריית חיפה** (נבו, 19.7.2005)). בהקשר זה נפסק:

"עקרון השוויון בחלוקת מושבים, כספים ותמיכות חל אףוא גם על הרשות המקומית. אף יתכו מצבים שבהם הגיעו בשוויון על ידי השלטון המרכזי תימצא אפשרות מכוח הוראה מפללה מפורשת בחוק יסודות התקציב עצמו ומכוון שמירת הדיינים, בעוד הפגיעה בשוויון על ידי השלטון המקומי תהא אסורה בבחינת מה שמותר לרלב אסורה על תלמידיו".

עמ' 343/09 **הבית הפתוח נ' עיריית ירושלים**, פ"ד סד(2), 1, פסקה 35 (2010)

74. הכספיים שבהם עושה שימוש בעיריית בני ברק לצורך פרטום הם כספי ציבור ואים כספיו הפרטיים של מאן דהוא. לא פעם נפסק כי רשות מינהלית – ובכלל זה רשות מקומית – אינה רשאית לעשות ברכוש ובכספיים שבהם היא מחזיקה כבתווך שלה, והוא חייבת לעשות בהם שימוש שוויוני, בין שהיא פועלת בגין המשפט הציבורי ובין שהיא פועלת בגין המשפט הפרטי:

"בשימושה בנכסייה או בעשותה את פעולותיה נטלה הרשות על עצמה תפקיד של נאמן כלפי הציבור, ובתור שכזו חייבת הרשות להתייחס יחס שווה אל שווים, ומהפרה עקרון יסוד זה והפלטה אזרחית שלא כדין, הרי זו עילה להתערבותו של בית-משפט זה; ואין נפקא מינה בכך אם השימוש גוף או הפעולה גופה משתיכים למשפט הציבורי או למשפט האזרחי. תפקיד הנאמנות כלפי האזרח והחובות הנובעות ממנו נובעת מן הדין, ומミלא ניתנות חן לפיקוח ולביקורת בבית-משפט זה".

בג"ץ 262/62 **פ"ץ נ' המועצה המקומית כפר שמריתו**, פ"ד טז 2101, 2115 (1962)

75. המשיבה 1, ככל רשות מקומית אחרת, אינה רשאית לעשות שימוש בכספי הציבור בכל העולה על רוחה, והיא חייבת לעשות במושבים הציבוריים שימוש שוויוני לרוחות כל תושבה:

"הרשوت המקומית משמשת – בכל פעה ופעולה שהיא מבצעת – נאמן על כספי הציבור, ותפקידה לקדם מטרות ציבוריות בשם טובת הכלל. ... גם בעת חלוקת מושבי הציבור מחזיבת הרשות לפעול באופן שיישרת נאמנה את הציבור כולם ויבטיח את קיומו של מינימל תקין. בהתאם לכך, על הקצת מושבים ציבוריים ברשותות מקומיות להתבצע לאור עקרונות של סבירות ומידתיות, ועל פי קритריונים הוגנים, שוויוניים, ענייניים וגולויים".

בג"ץ 662/11 סלע נ' ראש המועצה המקומית כפר ורדים, פסקה 20 (ນבו, 9.9.2014).

לענין החובה להקצות משאבים באופן שוויוני ראו גם: בג"ץ 3354/12 זכל בע"מ נ' ממשלת ישראל, פסקה 15 (ນבו, 18.8.2014).

76. הפליה משמעה יחס שונה כלפי מי שלא מתקיים בנסיבות שונים רלוונטי:

"אכן, הבחנה בין אנשים עולה כדי הפליה פסולה רק מקום שהוא איננו מבוססת על שוני רלבנטי ומהותי לעניין בנסיבות. כבר נפסק לא אחת כי הפליה, 'משמעותה מנהג שridoתי של איפה אוifa, שאין לו הצדקה בשל העדר שוני הגיוני ממשמעותי בנסיבות בין האחד לשניים'. [דבריו של השופט ת' אור בbg'ץ 678/88 כפר ורדים נ' שר האוצר, פ"ד מג(2) 1989, 508, 501]."

ריע"א 09 8821/09 פרויז'אנסקי נ' חברות לילה טוב הפוקות בע"מ, פסקה 30 (ນבו, 16.11.2011).

ראו גם: דנגי"ץ 4191/97 רקנט נ' בית הדין הארצי לעבוזה, פ"ד נד(5) 330, פסקה 14 (2000).

77. בענינו לא מתקיים שוני רלוונטי, וממילא העירייה לא הצבעה על שוני זהה.

78. כפי שהראינו, מנתוני התפוצה של העיתונים היומיים החדרדים עולה כי שיעור התפוצה של עיתון "הפלס" קרוב לזו של העיתונים "יתד נאמן" ו"המודיע", שבהם עיריות בני ברק מפרסמת מודעות, ובוגה משיעור התפוצה של "המשבר", שגם בו היא מפרסמת. לפיכך אין הצדקה ליחס השונה שמקבלים עיתון "הפלס" וקוראו.

79. התואנות שהוצעו על ידי העירייה ונציגיה, אין בהן כדי להוכיח את הפליה שבה נוקטת עיריות בני ברק. בתשובה העירייה מיום 31.3.2014 (נספח ע/24 הנ"ל) נעשה ניסיון כושל לייצור הבחנה בין עיתון "הפלס" לבין עיתונים אחרים. כאמור לעיל, בתשובה זו נטען כי העירייה מפרסמת בעיתונים הוותיקים וב的日子里 התפוצה הגדולה יותר, ואף נטען כי במשך זמן ממושך לא פורסמו מודעות בעיתון "המשבר" עד להתבסותו בתחום ולהגדלת תפוצתו. אלא שתשובה זו אינה יכולה לעמוד, ודאי שלא בעת הזו. כאמור, שיעור התפוצה של עיתון "הפלס", כפי שהוא משתקף מנתוני TGI (נספח ע/21 הנ"ל) עליה על שיעור התפוצה של "המשבר". הוא דומה לשיעור התפוצה של שני הימים האחרים. שיעור התפוצה שלו בסופו שבוע עולה על שיעורי התפוצה של שבועונים, שבהם עיריות בני ברק מפרסמת. אין כל יסוד, אפוא, להבחנה האמורה.

80. גם הבחנה המבוססת על "ותיק" העיתון אינה הבחנה רלוונטית. ראשית, מטרת הפריטים אודות שירוטי העירייה ויתר הנושאים הבאים לידי ביטוי במודעות, היא להגעה למספר גדול ככל האפשר של תושבי העיר במועד הפרסום ואני מיועדת לקרים מה עבר. אם לעיתון נתון שיעורי תפוצה גבוהים והוא אף העיתון היחיד שנקרה על ידי אוכלוסייה משמעותית, שאינו נחפט לאמצעי תקשורת אחרים, שיקול הוווקט הוא שיקול זר ביחס לתכילת הפרסום.

81. בהקשר זה ראוי לציין שבית המשפט העליון פסל קרייטריונים של משרד התרבות שהעניקו יתרון ממשמעותי בחלוקת משאבי ציבור למוסדות תרבות "וותיקים". בית המשפט קבע כי אף

אם מדובר בשיקול רלוונטי, יש לשקלול אל מולו שיקולים אחרים, ומסקנתו הייתה שאם מטען משקל לשיקולים רלוונטיים אחרים יש בו כדי לפסול את ההחלטה:

"אכן, יתכן כי הוטק היה שיקול היחיד בהחלטה של משרד החינוך להקים את קבוצת התאטוריונים המקבילים מתוך תמייה בסיס התקציב. אם אmens כך, יש פגש בהחלטה, שכן היא מتبשת על שיקול ענייני אחד בלבד, ומתעלמת מיתר השיקולים העניינים, בניגוד לחובה של כל רשות מינהלית לשקלול את כל השיקולים העניינים. יתכן גם כי משרד החינוך שקל לא רק את שיקול הוטק, אלא גם שיקולים עניינים אחרים, אך העניק לוטק משקל מופרז, ואילו ליתר השיקולים העניינים הענק משקל מצער, מחוץ למיתחם הסבירות. גם אם כך, יש פגש בהחלטה, שהרי חובה על כל רשות מינהלית לתת כל שיקול ראוי, כאמור, בתוך מיתחם הסבירות. רק כך ניתן להבטיח איזון ראוי בין השיקולים העניינים."

בג"ץ 3792/95 **תאטרון ארכי לנגר נ' שרת המדע והאמנויות**, פ"ד נא(4) 259,
פסקה 37 (1997)

82. שנית, טענת הוטק, אףלו הייתה רלוונטית, אין בה כדי לשול פרטום בעיתון "הפלס". כאמור, עיתון "הפלס" קיים מאז חודש يول' 2012, ככלומר לעלה מחמש שנים. בעיתון "המברש", שהוקם בשנת 2009, החלה עיריות בני ברק לפרסם כבר בשנת 2009, מספר חודשים לאחר הקמתו (ראו נתוני "יפעת" בנספח ע/25 הנ"ל). ככל שהה קרייטריון הוטק רלוונטי (והוא אכן רלוונטי) היה על עיריות בני ברק להחילו באופן שוויוני. פרסום בעיתון "המברש" כמה חודשים לאחר הקמתו וסירוב לפרסם בעיתון "הפלס" היום, חמיש שנים לאחר הקמתו, אינו יכול להשען על טענה של "זתק", וככל שהוא נשען על טענה כזו, הרי שמדובר בהפליה באופן החלטתו של הקרייטריון.

83. המוגבלות התקציביות, שנטע לקיומו במכtabה של העירייה מיום 15.9.2014 (נספח ע/26 הנ"ל) אף הוא אין יכולות לשמש תירוץ להטנהלות העירייה. מוגבלות התקציביות אין יכולות להצדיק פרסום בשלושת העיתונים היומיים האחרים של הציבור החרדי, תוך התעלמות מוחלטת וגורפת מעיתונו אחד בלבד. כאשר התקציב מוגבל אין פירושו של דבר שמטור לעשות בו שימוש מפללה. מחוותה של עיריות בני ברק להhog בשוויון גזר שעלייה לעשות שימוש שוויוני בתקציב הפרטום המוגבל שלה, ולהחלק אותו לפרסום בין העיתונים השונים בהתאם לשיעורי התפוצה שלהם. שימוש כזה יבטיח חלוקה שווה של משאבי הציבור ואך יבטיח שהקהלים השונים שאינם נחשפים היום למודעות ייחספו אליהם.

84. בית המשפט העליוןקבע לא פעם כי מוגבלות התקציביות אין יכולות להצדיק הפליה בשימוש במשאבים ציבוריים, וכי גם בהתקדים מוגבלות התקציביות, השימוש במשאבים אלה חייב להיות שוויוני:

"לשיקולי התקציב יש משקל רב בגיןשה של כל החלטה שלטונית ... . ואכן, מקום בו מבקשת הרשות לספק צורך ציבורי מסוים, והמשאבים העומדים לרשותה פחותים מן המשאים שהיו נחוצים לסייעו של אותו צורך במלואו, מוטל על הרשות לקבוע אמות מידת להקצתה משאביה. אך אמות מידת אלה חייבות להיות שוויות; ובשם מקרה אין בקיים של אילוצים התקציביים כדי להצדיק קביעת אמות מידת המפרوت את שורת השוויון."

בג"ץ 205/94 נוף נ' משרד הביטחון, פ"ד (5) 449, פסקה 16 (1997)

ראו גם : בג"ץ 5496/97 מרדי נ' שור החקלאות, פ"ד נה(4) 540, פסקה 17 (2001).

85. ההסביר האמתי היחיד (והחקלאי) שהוצע על ידי העירייה לעותרות נמסר במסגרת שיחת הטלפון הנ"ל בין מנהלת השיווק של העותרת 1 לבין לשכת ראש מטה ראש עיריית בני ברק (נספח ע/22 הנ"ל) : "את יודעת כמה הנושא הזה רגש אני לא צריכה לספר לך, אנחנו לא נכנסים לזה לא כאן ולא לכאן מבחיננו ממשיכים כרגע כפי שהיא בשנים האחרונות".

86. במסגרת בוחנת שאלת הפגיעה בשוויון, שיקוליה האמורים של עיריית בני ברק אינם מבוססים הבדיקה רלוונטיות בין העיתונים, והם מהווים שיקולים זרים. הזיהוי של עיתון "הפלס" עם מפלגת האופוזיציה "בני תורה", החרים שעליו הוכרזו בעיתון "יתדאמן", הפיזול ההשכפני והדתי בין קוראי עיתון "הפלס" לבין קבוצות אחירות הציבור החדרי-ליטאי ו"רגשות" הנושא – כל אלה אינם יכולים לשמש נימוק רלוונטי להבוחנה בהקצתם כספי ציבור לפרסום מודעה.

87. מיותר לציין, אך נציין בכל זאת, כי עיצוב מדיניות המבוסס על שיקולים זרים, שאין בהם כדי להגשים את תכלית סמכות הרשות המקומית לקבל החלטות בדבר השימוש במשאבי הציבור, יש בו כדי להקים עילה לפסילת המדיניות על ידי בית המשפט (ראו, למשל : בג"ץ 571/89 **מוסקוביץ נ' מועצת השמאים**, פ"ד מד(2) 236, פסקה 4 (1990)).

88. את התנהלות המשיבות יש להבין גם בהקשר הרחב יותר שעמדנו לעיל – החרים המתזומר והמתואם על עיתון "הפלס", שבגינו לא רק עיריית בני ברק אלא גם גורמים נוספים מופיעים בעיתון. זאת נוכח קריאתם של גורמים המזוהים עם "יתד爰מן" שלא לפרסום בעיתון במטרה לפגוע בו ובקוראו.

89. בית המשפט העליון פסק זה לא מכבר כי "חרם נושא מאפיינים דומים להפליה פסולה. כך, גם החרים וגם ההפלה, מובילים לצמצום קשרים כלכליים ואחרים עם בני אדם, על בסיס אינטוט שלועל להיחשב כבלתי לגיטימי" (בג"ץ 5239/11 **אבני נ' הנטשת**, פסקה 33(א) לפסק דין של השופט מלצר (נבו, 15.4.2015). דברים אלה יפים אף לעניין החרם שבו נוטלות המשיבות חלק פעיל.

90. ודוקו. על מנת שייקבע כי המשיבות פועלות בצורה שאינה שוויונית ביחס לעיתון "הפלס", לא מוטלת על העותרות חובה להוכיח שהמניע של עיריית בני ברק הוא החרם שהוכרז על ידי פליגים מסוימים. אפילו אין כל קשר בין החרם לבין אופן התנהלותה של העירייה בעניין זה, הרי שדי בכך שהעותורת הראו שעיתון "הפלס" וקוראו מקבלים יחס שונה, ובכך שהעירייה אינה מסוגלת להצביע על שוני רלוונטי המצדיק יחס שונה זה, כדי לבסס את הטענה בדבר פגיעה בשוויון.

91. בית המשפט העליון התייחס לחלוקת הנטלים בעניין זה ופסק :

"משמעותה העותרת התייחסות שונה של משרד הבריאות אליה (כאלו יתר יבואני התמיסות) ואל היצרנים המקומיים, כי אז הועבר הנTEL אל המש��בים לסתור את טענת ההפלה. נטל זה היה בידי המש��בים להרים, אם היו מראים

כפי היחס השונה מוצדק, לאור שוני רלוונטי המחייב את הבדיקה בין היבואנים לצרנינים המקומיים".

בג"ץ 95/2313 קומטקט לינסן בע"מ נ' שר הבריאות, פ"ד (4) 397, פסקה 19 (1996).

92. מכל האמור עד כה עולה, אפוא, כי מדיניות העירייה, לפיה היא אינה מפרסמת בעיתון "הפלס" פוגעת שלא כדין בשוויון בין העיתונים בהקצת משאבי ציבור וمبرוסת על שיקולים זרים, ודינה להיפסל כבר מטעמים אלה.

ה.2. התימנוות מפרסומות בעיתון "הפלס" מהוות הפרה של חובת עיריות בני ברק לנוהג בשוויון כלפי אוכלוסיות קוראים שונות במתן מידע

93. השכלותיה של ההפליה, שבה נוהגת עירית בני ברק, חרוגת הרבה מעבר לפגיעה בעיתון עצמו ובחכנותיו של העיתון. פגעה בעיתון היא גם פגעה בקוראיו. זאת בכלל, וכן בפרט כאשר מדובר בעיתון שרוב קוראיו אינם צורכים חדשות ואמורים אחרים.

94. קוראי עיתון "הפלס" אינם צופים בטלוויזיה, אינם גולשים באינטרנט וקיימים קוראים עיתונים אחרים. ההימנוות מפרסום בעיתון "הפלס" משמעה שהקוראים אינם נחשפים למודעות שמספרסת העירייה. לפיכך הם אינם נחשפים למידע שמספרסת העירייה בעניינים הנוגעים, למשל, להסדרי הארכונה, הסדרי חניה, אירועים שמקיימת העירייה, רישום למוסדות חינוך, קורסים שהעירייה מקיימת, בטיחות, פעילות פנאי ועוד.

95. במכtabה של עירית בני ברק אל נציבות תלונות הציבור ממשרד מבחן המדינה מיום 15.9.2014 (נספח ע/26 הניל), טענה העירייה שהיא מספקת מידע לכל תושבי העיר. אלא שמדובר באמירה ריקה מתוכן. באותו מכתב העירייה לא הסבירה כיצד היא מבטיחה שהמידע שהוא מפורסם בכל העיתונים החרדיים למעט עיתון "הפלס" הגיע גם אל קוראי "הפלס", שאינם נחשפים לאמצעי תקשורת אחרים. גם אם הייתה העירייה מצבעה על דרכי פרסום אחרות (כגון פרסום חוות על גבי לוחות המודעות), היה מוטל עליה להסביר מדוע פרסום זה אינו מספיק עבור קוראי העיתונים האחרים, שכן ככל שיש צורך בפרסום ממוקד וייעודי לקוראי אשר העיתונים, כך זכאים לו גם קוראי הפלס.

96. כבר עמדנו לעמלה על כך שלא ניתן להצביע על שוני רלוונטי בין עיתון "הפלס" לבין העיתונים החרדיים האחרים, שבהם מפרסמת עירית בני ברק את מודעותיה. בדומה, אף לא ניתן לעמוד על שוני רלוונטי בין קוראי עיתון "הפלס" לבין קוראי עיתונים אחרים ואין כל דרך להציג את התנהלותה של העירייה, שמשמעותה כי מידע אודוט מדיינותו ופעולתיו מגיע לקוראי כל העיתונים החרדיים למעט קוראי עיתון "הפלס".

97. בני ברק מתגוררים אלפיים מקרים עיתון "הפלס", שהມידיע החשוב שמספרסת העירייה נמנע מהם. תושבים אלה משלמים מסי עירייה כדין, וחובת העירייה לספק להם את כל השירותיה, ובכלל זה להנגיש להם את כל המידע העירוני המופרשם, כמו לכל יתר תושבי העיר. כשם שהעירייה אינה רשאית להימנע מאיסוף אשפה בסמוך לבתיהם של תושבים מסוימים, כך היא גם אינה רשאית למנוע פרסום מידע עירוני הרלוונטי להם בערכיו המידע הנגישים להם.

98. חובתן של רשויות מינהליות, ובכלל זה של רשויות מקומיות, להביא לידיית הציבור מידע אודומות מדיניותן, שינויים במדיניותן ועניינים אחרים הנוגעים להן והוכר זה מכבר על ידי בית המשפט העליון:

"רשות הציבורית מחזיקה את המידע בנאמנות עבור הציבור, אולם הציבור, כבעל המידע, זכאי לגישות אל אשר שלו הוא ... על אלה יש להוסיף, כי הזכות למידע הינה אמצעי חשוב ומהותי ביכולתו של הציבור להפעיל פיקוח ובקרה על רשויות הציבור ולऋת חלק בעשייה השלטונית. פרסום החלטות הרשות ומדיניותה יש חשיבות הן לאחר שלאורן יכול הפרט לתכנן התנהלותו ולקבל החלטות מושכלות, הן מאחר שיש חשיבות וערך לידיית הרשות כי ההחלטה או המדיניות תיחספנה לעניין כל – אלה משפיעים על תוכן ההחלטה".

ע"י 7024/03 גבע נ' ראש עיריית הרצליה, פסקה 12 (נבו, 6.9.2006).

ראו גם: רע"א 4406/10 בוחבוט נ' משרד הביטחון, פסקה 26 (נבו, 26.6.2012).

99. פרסום מודעות בכל העיתונים החרדים למעט עיתון "הפלס" הוא הפרה של חובת הרשות להביא לציבור את המידע שהוא מחייב למסורת, מושום שהנהלות זו מביאה לכך שלא כל הציבור יקבל את המידע. את חובתה של עירייה בני ברק למסור מידע עלייה לקיים בצהרה שוועונית, כך שלא יימנע מידע מקובצות שחבירין קוראות עיתון מסוים בשל השקפות, השתיכותם המפלגתית והשתיכותם לקבוצה דתית מסוימת.

100. נכון כל האמור בפרק זה, הימנעותה של עירייה בני ברק מפרסום מודעות בעיתון "הפלס" מהוות אף הפרה של חובתה לנוהג בשווון כלפי כלל תושבי העיר, ובכללם קוראיו "הפלס".

ה.3. ההימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהוות הפרה של חובה העירייה לפי חוק איסור הפליה

101. התנהלות עירייה בני ברק מהוות הפרה של חובה העירייה לפי חוק איסור הפליה.

102. בפסקה נקבע כי חוק איסור הפליה חל על הקצתה משאbihon של רשויות מקומיות (ראו, למשל, עת"מ (מרכז) 25821-04-15 **עמותת המצפה לישראל נ' מדינת ישראל**, פסקה 48 (נבו, 29.4.2015); ת"א (ב"ש) 2359/05 **טאילין נ' עיריית ערד** (נבו, 10.3.2010)). גם המשיבה 1 הכירה בכך שחוק איסור הפליה חל עלייה וכי מton המידע לתושבי העיר הא "שירות ציבוררי" כמשמעותו בחוק איסור הפליה. זאת במסגרת מכתבה של המשיבה 1 מיום 15.9.2014 (נספח ע/26 הניל), שבו נכתב כי **"שירות הציבור (= מton אינפורמציה) מסופק לכל תושבי העיר, כאמור, ואין כל הפליה בהספקתו."**

103. סעיף 3(א) לחוק איסור הפליה קובע כדלקמן:

"מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבוררי או בהפעלת מקום ציבוררי, לא יפליה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, בתמונת הכניסה למקום הציבור או בתמונת שירותים במקום הציבור, מלחמת גזע, דת או **קבוצה דתית**, לאומי, ארץ, מוצר,מין, נטייה מינית, **השכפה, השתיכות מפלגתית**, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון והחילה או עמידת סמליהם".

104. סעיף 2 לחוק מגדיר "שירותות ציבורי" כ"שירותי תחבורה, **תקשות**, אנרגיה, חינוך, תרבות, בידור, תיירות ושירותים פיננסיים, המיועדים לשימוש הציבור". פרסום מודעות מהוות שירות ציבורי של תקשות. כאמור, גם העירייה הכירה בכך. מעבר לכך, ההפלה בפרסום המודיעות מביאה להפליה של ציבור קוראי עיתון "הפלס" גם בשורה של שירותים נוספים שהעירייה מפרסמת. מי שאינו כורך אמצעי תקשורת אחרים מלבד עיתון "הפלס" אינו חשף למידע אודiothe השירותים הציבוריים השונים שמעניקה העירייה, ובין השאר מידע אודiothe שירות תחבורה, חינוך, תרבות ועוד, ואני יכול לנצל שירותי אלה ולמש את זכותו לעשות בהם שימוש.

105. ההפליה במתן המידע גוררת, כאמור, גם מעגל רחב יותר של פגיעה בנסיבות לשירותים מסוימים אחרים שהעירייה מספקת, ובנסיבות נמוכה יותר לאוטם השירותים בהשואה לקוראי העיתונים האחרים. התוצאה, לפחות בביק הקרים את עיתון "הפלס" אינם מקבלים מידע אודiothe שירותים הציבוריים של העירייה, היא תוצאה מפללה. גם אם עיריית בני ברק אינה פועלת מותוק כוונה להציג את הקרים ממשרתו נספחים (ובעניין זה העותרות סבורות כי קיימת כוונה כזו), הרי שזו התוצאה של החרם עיתון "הפלס". וכיודע, שאלת קיומה של הפליה נבחנת לא לפי מבחן הכוונה, אלא לפי מבחן התוצאה:

"כידוע, על מנת לקבוע שנורמה מסוימת היא מפללה די בכך שמיושם הנורמה יביא הלהקה למעשה לתוצאה בלתי שוויונית, וזאת גם בהעדר כוונת הפליה מצידו של יוצר הנורמה".

בג"ץ 03/8487 ארגון נכי צה"ל נ' שר הביטחון, פ"ד סב(1) 296, פסקה 23 (2006).

106. ההפליה של עיתון "הפלס" ושל קוראיו מהוות הפליה על בסיס **שייכות לקבוצה דתית, השקפה והשתיכות מפלגתית**, כמשמעותם בחוק איסור הפליה.

107. בangstrom החזרי, בשונה ממזרים אחרים, העיתונים מזוהים עם קבוצות מסוימות, כשהheitו מייצג את השקפות והשתיכות המפלגתית של קוראיו. כאמור בפתח הדברים, עיתון "הפלס" הוקם לפני חמיש שנים, כתוצאה מפילוג השקפת, דתית ומפלגתית בצייר הליטאי. לעניין חוק איסור הפליה, הפליותם של העיתון ושל קוראיו הם, כאמור, הפליה מחמת שייכות קבוצה דתית והשקפה.

108. מעבר כאמור, ההימנעות מפרסום בעיתון הפלס נובעת גם ממניעים פוליטיים פסולים, ומהוות הפליה על רקע **שייכות מפלגתית** כמשמעותו בסעיף 3 לחוק איסור הפליה. כפי שכבר צוין, עיתון "הפלס" הוא עיתון המזוהה עם מפלגת "בני תורה", שהיא מפלגת האופוזיציה היחידה במועצת עיריית בני ברק. מפלגת "בני תורה" מזוהה עם הקבוצה, עליה נמנים קוראי עיתון הפלס. ניכר בבירור, שהעירייה משתמשת לעזה בסמכותה השלטונית כדי לפגוע כלכלית בעיתון ולמנוע את תפוצתו. מדובר בשימוש פוליטי בכיספי ציבור, האמורים לשרת את כלל אוכלוסיית בני ברק, תהא השקפות הפוליטית והשתיכות המפלגתית אשר תהא.

109. מדיניות עיריית בני ברק שלא לפרסם בעיתון "הפלס" מהוות גם הפרה של סעיף 4 לחוק איסור הפליה, הקובע:

"מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפרנס מודעה שיש בה משום הפליה אסורה לפי סעיף 3".

110. מודעה עשויה להיות מפליה לא רק בשל תוכנה המפליה אלא גם אם אופן פרסוםה או מקום פרסוםה הם מפלים. כך, למשל, מודעה הנתרלית רק בשירותי גברים, מקום שאליו לנשים אין נגישות, מהוות הפליה של נשים, גם אם המודעה עצמה אינה מציעה את השירות רק לגברים. כך, למשל, פרסום שירות ציבורי של לימודי עברית באולפן המיעודיים לעולים רק בעיתונים ברוסית עשוי להוות הפליה על רקע מדינת מוצא אם הוא אינו מפורסם גם בעיתונים באמהרית. זאת גם אם השירות מיועד לכל העולים החדשים.

111. כך גם בעניינו. גם אם תוכן של המודעות שפורסמת עירית בני ברק אינם מהוות, כשלעצמם, הפליה, הרי שהבחורה לפרסום בכל העיתונים היומיים למעט עיתון "הפלס", חרב שיעורי התפוצה הגבוהים שלו, ובכל העיתונים השבועיים (שיעור התפוצה שלהם נמוכים משל "הפלס") מהוות פרסום מודעה שיש בה משום הפליה.

112. נכון האמור בפרק זה, מדיניות והנהלות עירית בני ברק מהוות הפה גם של חובותיה לפי חוק אישור הפליה, וזאת מעבר לחובות החולות עליה מכוח המשפט המינימלי.

ה.4. הימנעות מפרסום בעיתון "הפלס" מהוות הפה של חובות עירית בני ברק מכוח חוק יסוד: חופש העיסוק נוכח העדפתה מתחרה אחד על משנהו

113. הימנעות המשיבה 1 מפרסום בעיתון "הפלס", כאשר היא מפורסמת ביותר העיתונים החרדים, מהוות אף פגיעה בזכותו החוקתית של העותרת 1 לחופש עיסוק.

114. חופש העיסוק הוכר על ידי בית המשפט העליון כזכות יסוד עוד בראשית ימיו (בג"ץ 1/49 בז'ינו נ' שדר המשפטה, פ"ד ב 80 (1949)). עם חקיקת חוק יסוד: חופש העיסוק הוכנה לחופש העיסוק מעמד של זכות יסוד חוקתית, שהחובה להימנע מפגיעה בה והחובה להגן עליה חולות על המשפטוק ועל רשותו המינימל גם יחד (בג"ץ 4264/02 שותפות המגדלים עובילן נ' המועצת המקומית עובילין, פסקה 13 (ນבו, 12.12.2006)). משכך, עירית בני ברק כפופה אף היא לחובות הנגורות מהיות חופש העיסוק זכות יסוד חוקתית.

115. חוק יסוד: חופש העיסוק חל הן על פרטימ ו הן על תאגידיים (ראו בג"ץ 4915/00 רשות חברות תקשורת והפקות בע"מ נ' ממשלה ישראל, פ"ד נד(5) 451, פסקה 12 (2000)). לפיכך אין ולא יכולה להיות מחלוקת על כך שגם זכotta של העותרת 1 לחופש עיסוק היא זכות יסוד חוקתית.

116. הקצתת כספי ציבור לצורך פרסום בכל העיתונים היומיים החרדים למעט עיתון "הפלס" מהוות העדפה של מתחרה אחד על פני משנהו. בפסקה נקבע לא פעם כי הקצתת משאבים כזו, הנוטנת עדיפות לאחד הצדדים לתחרות, מהוות פגיעה בחופש העיסוק כמשמעותו בחוק יסוד: חופש העיסוק :

"עיקר בסיסי בזכות לחופש עיסוק המוגנת בחוק-יסוד: חופש העיסוק הוא חופש התחרות. פגיעה בחופש התחרות על-די התערבות בו בדרך של הענקת טובות הנאה לאחד המתחרים בלבד והעדפתו על אחרים, יש בה פגיעה בחופש

העסק. הכלל, שלפיו בסיס חופש העסק מונח חופש התחרות בין פרטיים, אומץ בשורה ארוכה של פסקי-דין.

בג"ץ 1030/99 אורון נ' יו"ר הכנסת, פ"ד נ(3) 640, פסקה 26 (2002).

117. בדומה נפסק:

"עיקר חשוב בזכות היסוד זה הוא יכולת התחרות החופשית בין פרטיים. על-כן, פעילות שלטונית המגינה על מתחרה זה או אחר דזוקא ושוללת תחרות חופשית מהאחר – פוגעת בחופש העסק. משום כך, הפליה בין שווים לעניין האפשרות לעסוק במקצוע או מלאכה פלונית פוגעת בחופש זה."

סובסידיה הנינתנת לפרט אחד ונשלמת מרפט אחר פוגעת בחופש התחרות וממילא פוגעת בחופש העסק. מתן מונופול לפלוני שלל את יכולת העסק של אזרח פלמוני ועל-כן יש בו משום פגיעה בחופש העסק.

אליה ואחרים מדגימים ומשקפים באופן מוחשי-פלסטי את הזכות מחד גסא ואת מהות הפגיעה והיקפה מайдך גיסא.

למען הסר ספק אוטיף ובاهיר: **עיסוק יכול שהיה של פרט ויכול שהיה של תאגיד**, וכשם שיש להגן על זכויות היסוד של האדם, כפרט, לחופש העסק שלו, כן יש להגן על זכויות היסוד לעסוק של התאגיד, שהוא אישיות משפטית העומדת בפני עצמה".

בג"ץ 726/94 כל חברת לביטוח נ' שר האוצר, פ"ד מ(5) 441, פסקה 34 לפסק דיןו של השופט ד' לוי (בדעת מייעוט אך לא לעניין זה) (1994), ההדגשות הוסיף.

ראו גם: בג"ץ 1703/92 ק.א.ל. קווי אויר למטען בע"מ נ' ראש הממשלה, פ"ד נ(4) 193, פסקאות 19-18 לפסק דיןו של השופט חשיון (1998).

118. כפי שכבר פורט – ולא נזהר על הדברים – עיריות בני ברק לא הציגה הצדקה כלשהי להעדפת שלושת העיתונים החודדים, ואף לא להעדפת יתר העיתונים החודדים שביהם היא מפרסמת, על פניו עיתון "הפלס". בהדר הצדקה כזו, מהווה התנהלות עירייה פגעה בזכותו החקתית של העותרת 1 לחופש עסק.

ה.5. הזרת עיתון "הפלס" מרשות העיתונים שהם ניתנים לפרסום הודיעות לפי חוק התכנון והבנייה אף היא אינה כדין

119. כפי שצוין בפתח הדברים, המשיבות פרסמו טופס ובו מפורטות הדרישות הנוגעות לפרסום הודיעות על ידי מי שմבקש הקללה או שימוש חורג מכוח סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה (נطفה ע/1).

120. בטופס נקבע כי המבקש נדרש לפרסם פרסום אחד בעיתון "ישראל היום" או "מעריב הבוקר", ושני פרסומים בעיתון "המשבר", "יתד נאמן" או "המודיע". חרף העובדה שרבים מתושבי בני ברק הם קוראי עיתון "הפלס" ולמרות שיורי התפוצה של עיתון "הפלס" שעלייהם עמדנו למאלה, עיתון "הפלס" אינו מופיע בראשימה זו.

121. פרסום הודעות תכנון ובניה מהוות אף הוא מקור הכנסה של עיתונים. מכל הטעמים שעליהם עמדנו לעיל, שימוש בכוחן שליטה של העותרות כדי לחתם העדפה כלכלית לעיתונים אחרים מהוות הפליה של עיתון "הפלס", הפליה של קוראיו, פוגע בחופש העיסוק של העותרת 1 ואף מהוות הפליה לפי חוק איסור הפליה. לא נחזור על הדברים כאן.

122. מעבר לכל האמור, הדרת עיתון "הפלס" מרשות העיתונים, שבhem ניתן לפרסם הודעות בענייני תכנון ובניה, מהוות פגיעה בקוראי עיתון "הפלס" והפליה שלהם, מושם שהדבר מונע מהם קבלת מידע חשוב בעניינים אלה, וכתוצאה לכך פוגע בזכותם להגיש התנדויות לביקשות כאלה כאשר הביקשותעשיות לפוגע באינטרסים או בזכויות תכוניות שלהם.

123. פרסום מידע אודזות בקשות מסווג זה נועד להביא את דבר קיומן לידיעתם של מי שעולמים להיפגע מן הבקשה, כדי שיוכלו להגיש התנדויות (ראו ע"מ 9168/05 טוקלי נ' מנהל אגף רישיון ופיקוח בעיריית תל-אביב-יפו, פסקה 8 (נבו, 22.5.2008)). העובדה שבהתאם לנחיי העירייה עיתון "הפלס" אינו אחד העיתונים, שבhem ניתן לפרסם התנדויות, משמעה כי נשלת מחבריו קבוצה שלמה, הנחשפת לעיתון זה בלבד, האפשרות לקבל מידע שיש בו כדי להשפיע באופן ישיר על זכויותיהם. באופן זה אף נשלת מהט, דה-פקטו, האפשרות להגיש התנדות לוועדה המקומית לתכנון לבניה, במידת הצורך.

124. מעבר לאמור, בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה למשיבות כלל לא נתונה סמכות לקבוע שפרסום הודעות לפי חוק התכנון והבנייה יישא רק בעיתונים מסויימים ולא בעיתונים אחרים. מדובר בסמכות הנתונה לשר האוצר, ولو בלבד.

125. סעיף 1א לחוק התכנון והבנייה קובע כדלקמן:

"(א) "פרסום בעיתון" לעניין חוק זה,

(1) פרסום בשני עיתונים יומיים בשפה העברית, שלפחות אחד מהם הוא עיתון נפוץ כאמור בסעיף קטן (ב), ובמקום שבו מופיע עיתון מקומי לפחות אחת בשבוע – פרסום נוסך בעיתון המקומי;

(2) במרחב תכנון מקומי שבו האוכלוסייה הדוברת ערבית מהוות לפחות עשרה אחוזים מכל האוכלוסייה, פרסום אחד בעיתון המתפרס בשפה העברית, אחד בעיתון נפוץ בעברית ואחד בעיתון מקומי כאמור.

(3) במרחב תכנון מקומי שבו, לדעת ישב ראש הוועדה המחויזת, קיים שיעור ניכר של ציבור שאינו קורא אף אחד משלשות העיתונים הנפוצים כמשמעותם בסעיף קטן (ב), פרסום אחד בעיתון מתון רשימה שיקבע שר האוצר למרחב תכנון מקומי, אחד בעיתון נפוץ בעברית ואחד בעיתון מקומי כאמור.

(ב) לעניין זה יפרסם שר האוצר ברשומות, מדי שנה, לאחר התיעצות עם האיגוד המציג את רוב המפרסמים במדינה, רשימה של שלושת העיתונים היומיים הנפוצים ביותר במדינה בשפה העברית; פרסום באחד מהם ייחשב כפרסום בעיתון נפוץ.

(ג) הפרסום יישא במידור מיוחד בעיתון, שיובלט במסגרת מתאימה, ויאת הכותרות 'הודעות בענייני תכנון ובניה'.

(ד) בכל פרסום בעיתון צוין הפניה לארגוני אינטרנט כאמור בסעיף 1 ב הכללה את שמות המתחם של האתרים".

126. הכלל הקבוע בסעיף 1(א)(1) לחוק הוא פרסום בשני עיתונים יומיים, שאחד מהם הוא עיתון נפוץ כמשמעותו בסעיף 1(ב). מכוח סעיף 1(ב) קבע שר הפנים כי שלושת העיתונים הנפוצים לצורך חוק התכנון והבניה הם "ידיעות אחרונות", "ישראל היום" ו"ישראל פוסט" (י"פ 6796, ד' באיר התשע"ד, 4.5.2014, עמ' 5279).

127. משמעות הדבר היא שתושב בני ברק הנדרש לפרסום הודעה לפי חוק התכנון והבניה חייב לפרסם שתי הודעות – האחת באחד משלושת העיתונים הניל; והשנייה בכל עיתון יומי אחר. סעיף 1 אינו מKENה למשיבות סמכות לקבוע מה יהיה העיתון היומי הנוסף שבו תפורסם הודעה.

128. צוין כי בהתאם לסעיף 1(א)(3) לחוק התכנון והבניה שר האוצר רשאי לקבוע רשותה נוספת של עיתונים למרחב תכוני מסוימים, אשר לדעת יו"ר הוועדה המחויזת לתכנון ובניה חלק ניכר מן הציבור באותו מרחב תכוני אינו קורא אף אחד מן העיתונים היומיים הנפוצים שר האוצר קבע לפי סעיף 1(ב). אולם את הרשותה האמורה של עיתונים יומיים למרחב התכוני הספציפי רשאי לקבוע שר האוצר. העירייה והוועדה המקומית אינן רשויות לקבוע רשותה כזו. מיותר לציין שגם גם למיטב ידיעת העותרות רשותה למרחב התכנוני בני ברק לא נקבעה על ידי שר האוצר.

129. כלל בסיסי בדיני המינהל הציבורי, הוא הכלל הנגזר מעקרון חוקיות המינהל, ולפיו רשות מינהלית אינה רשאית לפעול אלא בהתאם לסמכות שהוקנו לה בחוק. בהדר הסמכתה בחוק – התכנון והבניה – ובמיוחד נוכח העובדה שהחוק מסמיך גורם אחר לקבוע רשותה כזו – המשיבות אינן מוסמכות לעשות כן. בעניין זה נפסק לא פעם:

"הכלל הבסיסי המונח ביסוד כל פעולותיהן של רשות המינהל הינו עיקרון חוקיות המינהל, הקובל כי אין לרשות המנהלית סמכות אלא אם זו הוקנתה לה בחוק. רשות מינהלית רשאית לפעול אך ורק על פי הסמכויות שהעניק לה הדין, ובמסגרתן".

בג"ץ 07/9187 לוזן נ' שר הפנים, פסקה 28 (נבו, 24.7.2008).

130. מן האמור עולה שהרשימה המופיעה בטופס המצורף כנספח ע/1, נקבעה תוך חריגה מסוימת. הסמכות האמורה מוקנית במפורש לשר האוצר לפי המלצת יו"ר הוועדה המחויזת, ולא לעירייה ולוועדה המקומית. למשל נקבעה רשותה מקומית כזו על ידי שר האוצר, נותר על כנו הכלל הרגיל, הקבוע בסעיף 1(א)(1) – יש לפרסם הודעה אחת באחד משלושת העיתונים שקבע שר האוצר ברשימה הארץית (ידיעות אחרונות, ישראל היום או ישראל פוסט) והודיעת אחת בכל עיתון יומי אחר, ובכלל זה עיתון "הפלס".

131. המשיבות אינן רשויות לדרוש מן הציבור לפרסם הודעה דזוקא ב"iid נאמו", "המבשר" או "המודיע". עליהן להבהיר בטופס האמור כי יש לפרסם הודעה שנייה בכל עיתון יומי או שעלייהן לציין בטופס את שמות כל העיתונים היומיים, לרבות עיתון "הפלס".

ו. סוף דבר

132. המשיבות עושות שימוש שימור לרעה בכוחן שלטוני. שימוש זה בסמכיותיהם אינו כדין. המשיבה מושתמת בכיספי ציבור באופן מפלחה ומדיר ובאופן שיש בו כדי לפגוע שלא כדין בעטונו "הפלס" ובקוראיו ולהפלותם מטעמים פוליטיים ומטעמים של שייכות לקבוצה דתית ושל השקפה. זאת אין להרשות.

133. נוכח כל האמור يتבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבות כمبرקษ בראש העתירה וכן לחייב את המשיבות בהוצאות העותרות.

יונתן ברמן, עומר
ב"כ העותרות

6 בספטמבר, 2017